

УДК: 378.147:[351.743:796](477)(045)

Андрій Забора,
кандидат наук з фізичного
виховання та спорту, доцент,
Харківський національний університет
внутрішніх справ, м. Харків

<https://orcid.org/0000-0003-4952-1598>

Олександр Соколов,
кандидат психологічних наук,
Харківський національний університет
внутрішніх справ, м. Харків

<https://orcid.org/0000-0002-2904-2760>

Олена Лопатюк,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Льотна академія Національного авіаційного
університету, м. Кропивницький

<https://orcid.org/0000-0003-2086-6250>

Олександр Хацаюк,
заслужений тренер України,
Харківський національний університет
внутрішніх справ, м. Харків

<https://orcid.org/0000-0002-4166-9099>

Тарас Шевченко,
Харківський національний університет
внутрішніх справ, м. Харків

<https://orcid.org/0000-0003-2800-4567>

DOI: 10.33099/2617-1775/2022-01/59-70

АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СЛУХАЧІВ ТА КУРСАНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Розглянуто актуальну проблему удосконалення системи фізичної підготовки представників інституцій сектору безпеки і оборони України. Виконання завдань за призначенням представниками інституцій сектору безпеки і оборони України, зокрема працівниками Національної поліції України може відбуватися у різних екстремальних умовах, що потребує від них достатнього рівня професійної (службової) підготовленості. Враховуючи вище зазначене, актуальності набуває формування у правоохоронців різних категорій високого рівня фізичної (спеціальної фізичної) підготовленості – інтегрального показника сформованості професійних компетентностей, що на сьогодні є важливим напрямом наукової розвідки. У свою чергу, удосконалення нормативно-правової бази з фізичної підготовки слухачів та курсантів закладів вищої освіти, які готують кадри для Національної поліції України (військовослужбовців різних категорій та вікових груп сектору безпеки і оборони України) із урахуванням останніх досягнень військової науки, наявного бойового досвіду та передових світових стандартів в системі професійної освіти сприятиме формуванню у них ключових професійних компетентностей, що на сьогодні є важливим практичним завданням. В процесі дослідно-аналітичної роботи були використані наступні методи (на теоретичному рівні): аксіоматичні, ідеалізації, історичні і логічні, сходження від конкретного, формалізації тощо. В результаті теоретичного дослідження членами науково-дослідної групи розроблено проєкт «Інструкції з організації фізичної підготовки у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання Національної поліції»

України». Розроблена «Інструкція» складається із 5 розділів (загальні положення; організація фізичної підготовки; зміст фізичної підготовки; форми та методи фізичної підготовки; критерії оцінювання рівня фізичної підготовленості постійного та перемінного складу закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які готують кадри для Національної поліції України) та 6 додатків (зразки варіантів планів занять з фізичної (спеціальної фізичної) підготовки; зразки документації (протоколи, відомості, заявки) забезпечення організації та проведення фізичної підготовки; зразки форми одягу для проведення фізичної підготовки; типові вимоги до спортивних споруд, місць проведення фізичної підготовки (форм фізичної підготовки); нормативи з фізичної підготовки; технічні характеристики спеціальної смуги перешкод №1, №2). Нами очікується, що впровадження у систему фізичної підготовки майбутніх офіцерів (офіцерів оперативно-тактичного рівня) закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які готують кадри для Національної поліції України зазначеної вище «Інструкції», забезпечить формування у них достатнього рівня фізичного розвитку, що підвищить ефективність виконання ними завдань за призначенням у різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності. Напрями подальших досліджень передбачають розроблення та апробацію нормативної бази для проекту «Інструкції з організації фізичної підготовки у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання Національної поліції України».

Ключові слова: готовність; інструкція; курсанти; магістри; нормативна база; освітній процес; проектна діяльність; система; спеціальна фізична підготовка; фізична підготовка.

Постановка проблеми. На сьогодні спостерігається позитивна динаміка у напрямі якісної трансформації системи професійної освіти слухачів та курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання (вищих військових навчальних закладів) інституцій сектору безпеки і оборони України. Необхідно підкреслити, що в освітній процес представників зазначеної вище категорії активно впроваджуються нові педагогічні методика, технології тощо, які ґрунтуються на останніх досягненнях військової науки та техніки, а також передбачають використання досвіду бойових дій. Крім цього, програми підготовки майбутніх офіцерів тактичного рівня, а також офіцерів оперативно-тактичного рівня передбачають використання окремих складових стандартів НАТО (інших прогресивних світових стандартів) в системі професійної освіти (підготовки) представників інституцій сектору безпеки і оборони України (СБОУ), що забезпечує їхню готовність до виконання завдань за призначенням.

У свою чергу, виконання завдань за призначенням правоохоронцями (військовослужбовцями) інституцій СБОУ, зокрема працівниками Національної поліції України може відбуватися у різних екстремальних умовах, що потребує від них достатнього рівня професійної (службової) підготовленості. Враховуючи вище зазначене, актуальності набуває формування у працівників Національної поліції України (НПУ) різних категорій (військовослужбовців СБОУ) високого рівня фізичної (спеціальної фізичної) підготовленості – інтегрального показника сформованості професійних компетентностей, що на сьогодні є важливим напрямом наукової розвідки.

Таким чином, удосконалення нормативно-правової бази з фізичної підготовки слухачів та курсантів закладів вищої освіти, які готують кадри для НПУ (військовослужбовців різних категорій та вікових груп СБОУ) із урахуванням останніх досягнень військової науки, наявного бойового досвіду

та передових світових стандартів в системі професійної освіти сприятиме формуванню у них ключових професійних компетентностей, що на сьогодні є важливим практичним завданням.

Дослідження виконано відповідно до планів науково-дослідної роботи і дослідно-конструкторських робіт кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету №3 (Превентивної діяльності) Харківського національного університету внутрішніх справ, а також профільних кафедр закладів вищої освіти відповідно до договорів про міжкафедральну співпрацю (ініціативний науковий проєкт «Уніфікація ФП»).

Аналіз останніх досліджень і публікацій у напрямі конструювання педагогічних моделей, технологій тощо, які забезпечують формування професійних компетентностей у слухачів та курсантів вищих військових навчальних закладів (закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання), дозволив визначити низку наукових праць учених: С. Горбачевського, М. Орди [1], П. Мінеєва [2], В. Шемчука, О. Хацаюка, В. Соколовського, А. Ковтуненка, О. Корнієнка, Ю. Муштатова [3], Д. Шаршаткіна, О. Розмазніна, Ю. Душкіна, В. Маляганова [4], Ю. Самсонова, Н. Партико, К. Дяченка, М. Курилова, Б. Кушнарьова, А. Хоменко [5] та інших фахівців (В. Георгієва, Л. Маслій, С. Полторака, А. Турчинова, Д. Швеця). Зазначені вище наукові праці, будуть корисними для вирішення поставлених перед нами завдань упродовж другого етапу теоретичного дослідження та під час подальшої проєктної діяльності.

Цікавими за своїм змістом, сутнісними характеристиками, а також науковою новизною є роботи: О. Юденка, А. Мартиросяна, О. Петрачкова, А. Білоуса [6], О. Моргунова, О. Хацаюка, О. Соколова, О. Бондаровича, В. Оленченка [7], О. Кісілюка [8], О. Моргунова, О. Хацаюка, І. Ковальова, О. Соколова, Є. Лозового [9], О. Khatsaiuk, M. Medvid, V. Maksymchuk, O. Kurok, P. Dziuba [10] та інших учених і практиків (М. Левко, І. Максимчук, О. Євдокімова, В. Тюріної, П. Червоного) – у яких окреслені основні напрями організації системи фізичної підготовки слухачів та курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання (вищих військових навчальних закладів), які готують кадри для інституцій СБОУ.

У відомчих нормативно-правових документах: Національної гвардії України [11], Міністерства оборони України [12], Національної поліції України [13, 14], й інших інституцій СБОУ – визначаються особливості організації системи фізичної підготовки, яка забезпечує виконання правоохоронцями (військовослужбовцями) завдань за призначенням у різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності.

Не дивлячись на значну кількість робіт з обраного нами напряму дослідження, питанням модернізації та уніфікації системи фізичної підготовки слухачів та курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які готують кадри для НПУ присвячено недостатньо досліджень, що потребує подальших наукових розвідок.

Мета дослідження – розроблення проєкту «Інструкції з організації фізичної підготовки у закладах вищої освіти зі специфічними умовами

навчання Національної поліції України».

Для досягнення мети дослідження планувалося вирішити наступні завдання:

- визначити ефективні педагогічні моделі (технології) тощо, які забезпечують формування професійних компетентностей у слухачів та курсантів вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ), закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання (ЗВОСУН) інституцій СБОУ;

- проаналізувати науково-методичні, довідкові та спеціальні джерела у напрямі організації системи фізичної підготовки слухачів та курсантів ЗВОСУН, ВВНЗ, які готують кадри для інституцій СБОУ;

- здійснити аналіз діючих нормативно-правових документів, які регламентують організацію системи фізичної підготовки представників інституцій СБОУ.

Методи дослідження: аксіоматичні, ідеалізації, історичні і логічні, сходження від конкретного, формалізації тощо. Крім цього, використано багаторічний досвід організації системи фізичної, а також спеціальної фізичної підготовки майбутніх офіцерів інституцій СБОУ.

Виклад основного матеріалу. Теоретичне дослідження організовано упродовж двох етапів (червень 2021 р. – січень 2022 р.). В процесі дослідно-аналітичної роботи упродовж 1 етапу (червень 2021 р. – жовтень 2021 р.) створено науково-дослідну групу, до складу якої увійшли провідні учені та практики у обраному напрямі: О. Моргунов, А. Забора, О. Хацаюк, О. Соколов, Т. Шевченко, О. Лопатюк. У подальшому, членами науково-дослідної групи (НДГ) визначені мета та основні завдання дослідження.

В результаті аналізу науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури у обраному напрямі наукової розвідки, а також відповідно до наявного стану фізичної (спеціальної) фізичної підготовленості правоохоронців досліджуваної категорії нами визначені наступні суперечності між:

1) потребою суспільства, а також відповідних інституцій СБОУ із правоохоронними функціями у висококваліфікованих офіцерських кадрах та браком (дефіцитом) людського ресурсу у формуванні якісного кадрового резерву;

2) потребою модернізації освітнього процесу майбутніх офіцерів (офіцерів оперативно-тактичного рівня) та повільним впровадженням в систему їх багаторічної підготовки сучасних педагогічних моделей, технологій тощо, які враховують наявний досвід бойових дій (досвід правоохоронної діяльності);

3) потребою підвищення ефективності виконання завдань за призначенням офіцерськими кадрами та їх підлеглими у різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності та недостатнім рівнем функціональності, прикладності, комплексності, а також методичного підходу до формування рухових (спеціальних рухових) навичок існуючої нормативно-правової бази з фізичної (спеціальної фізичної) підготовки.

4) потребою визначення критеріїв готовності до виконання завдань за призначенням і кваліфікаційних ступенів фізичної (спеціальної фізичної) підготовленості майбутніх офіцерів (офіцерів оперативно-тактичного рівня)

інституцій СБОУ із правоохоронними функціями та існуючої методики оцінювання рівня професійної підготовленості майбутніх офіцерів (офіцерів оперативно-тактичного рівня);

5) потребою оптимального вибору моделі формування готовності майбутніх офіцерів (офіцерів оперативно-тактичного рівня) інституцій СБОУ із правоохоронними функціями до виконання завдань за призначенням в умовах ЗВОСУН (ВВНЗ) та існуючими освітньо-професійними програмами їхньої багаторічної підготовки.

Актуальність проблеми в умовах викликів сьогодення, потреба її теоретичного та практичного вирішення (систематизації), а також визначені суперечності зумовили вибір теми дослідження.

У динаміці 2 етапу (жовтень 2021 р. – січень 2022 р.) відповідно до результатів аналізу науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури, враховуючи результати попередніх досліджень провідних учених і практиків у обраному напрямі наукової розвідки [3, 7, 9, 10], членами НДГ розроблено проект «Інструкції з організації фізичної підготовки у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання НПУ» табл. 1.

Проект «Інструкції з організації фізичної підготовки у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання НПУ»

Таблиця 1

№ розділу (підпункту, додатку)	Назва розділу, підпункту (додатку)
1	2
I.	Загальні положення.
1.1	Визначення та мета фізичної підготовки.
1.2	Загальні завдання фізичної підготовки.
1.3	Засоби фізичної підготовки.
1.4	Нормативно-правові документи регламентуючі організацію фізичної підготовки у закладах вищої освіти НПУ.
1.5	Заходи безпеки під час організації та проведення фізичної підготовки (форм фізичної підготовки).
II.	Організація фізичної підготовки.
2.1	Завдання кафедр (підрозділів) які забезпечують організацію та проведення фізичної підготовки у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які готують кадри для НПУ.
2.2	Планування, облік та контроль фізичної підготовки.
2.3	Відповідальність посадових осіб структурних підрозділів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які готують кадри для НПУ зарівень фізичної підготовленості постійного та перемінного складу.
III.	Зміст фізичної підготовки.
3.1	Загальна фізична підготовка.
3.2	Спеціальна фізична підготовка (тактика самозахисту).
IV.	Форми та методи фізичної підготовки.
4.1	Навчальні заняття.
4.2	Ранкова фізична зарядка.
4.3	Спортивно-масова робота.

Закінчення табл. 1

1	2
4.4	Індивідуальна фізична підготовка
4.5	Дистанційне навчання.
V.	Критерії оцінювання рівня фізичної підготовленості постійного та перемінного складу закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які готують кадри для НПУ.
5.1	Загальні вказівки.
5.2	Перевірка та оцінка фізичної підготовленості особового складу закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які готують кадри для НПУ (перемінний, постійний склад).
Додатки до «Інструкції з організації фізичної підготовки у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання НПУ».	
1.	Зразки варіантів планів занять з фізичної підготовки (форм фізичної підготовки).
2.	Зразки документації (протоколи, відомості, заявки) забезпечення організації та проведення фізичної підготовки.
3.	Зразки форми одягу для проведення фізичної підготовки.
4.	Типові вимоги до спортивних споруд, місць проведення фізичної підготовки (форм фізичної підготовки).
5.	Нормативи з фізичної підготовки.
6.	Технічні характеристики спеціальної смуги перешкод №1, №2.
<i>Авторська розробка: О. Моргунов, А. Забора, О. Хацаюк, О. Соколов, Т. Шевченко, О. Лопатюк</i>	

Членами НДГ очікується, що впровадження у систему фізичної підготовки майбутніх офіцерів (офіцерів оперативно-тактичного рівня) ЗВОСУН, які готують кадри для НПУ зазначеної вище «Інструкції» (табл. 1), забезпечить формування у них достатнього рівня фізичного розвитку, що підвищить ефективність виконання ними завдань за призначенням у різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В результаті теоретичного дослідження членами науково-дослідної групи розроблено проект «Інструкції з організації фізичної підготовки у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання Національної поліції України». Розроблена нами «Інструкція» складається із 5 розділів (загальні положення; організація фізичної підготовки; зміст фізичної підготовки; форми та методи фізичної підготовки; критерії оцінювання рівня фізичної підготовленості постійного та перемінного складу закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які готують кадри для НПУ) та 6 додатків (зразки варіантів планів занять з фізичної (спеціальної фізичної) підготовки; зразки документації (протоколи, відомості, заявки) забезпечення організації та проведення фізичної підготовки; зразки форми одягу для проведення фізичної підготовки; типові вимоги до спортивних споруд, місць проведення фізичної підготовки (форм фізичної підготовки); нормативи з фізичної підготовки; технічні характеристики спеціальної смуги перешкод №1, №2).

Запропонована членами науково-дослідної групи «Інструкція з організації фізичної підготовки у закладах вищої освіти зі специфічними умовами

навчання Національної поліції України» ґрунтується на досягненнях сучасних наукових поглядів стосовно організації системи фізичної підготовки військовослужбовців (правоохоронців) інституцій сектору безпеки і оборони України (представників правоохоронних органів провідних країн світу). В процесі дослідно-аналітичної роботи використано власний досвід участі в розроблені та апробації нормативно-правової бази з фізичної підготовки військовослужбовців Національної гвардії України, а також досвід бойових дій та охорони громадського порядку, тощо.

Результати дослідження надано на розгляд профільному департаменту МВС України, щодо можливості апробації результатів дослідження в освітньому процесі слухачів та курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які готують кадри для НПУ.

Напрями подальших досліджень передбачають розроблення та апробацію нормативної бази для проекту «Інструкції з організації фізичної підготовки у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання Національної поліції України».

ЛІТЕРАТУРА

1. Горбачевський С. Напрямки використання сучасних технологій в інформаційному забезпеченні системи військової освіти / С. Горбачевський, М. Орда. – Київ : Військова освіта, 2020. № 1 (41). – С. 103-108.
2. Мінеєв П. Рекомендації щодо викладання методики визначення рівня воєнної безпеки для слухачів оперативно-тактичного рівня навчання / Мінеєв П. – Київ : Військова освіта, 2021. № 1 (43). – С. 180-191.
3. Шемчук В. Формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів до дій в умовах радіаційної, хімічної та біологічної небезпеки / В. Шемчук, О. Хацаюк, В. Соколовський, А. Ковтуненко, О. Корнієнко, Ю. Муштатов. – Київ : Військова освіта, 2021. № 1 (43). – С. 360-381.
4. Шаршаткін Д. Підготовка курсантів військових навчальних закладів до інформаційно-аналітичної діяльності / Д. Шаршаткін, О. Розмазнін, Ю. Душкін, В. Маляганов. – Київ : Військова освіта, 2021. № 1 (43). – С. 352-359.
5. Самсонов Ю. Результати дослідно-експериментальної перевірки педагогічних умов формування готовності майбутніх офіцерів до бойового застосування ПТРК «ФАГОТ» із використанням засобів СФП / Ю. Самсонов, Н. Партико, К. Дяченко, М. Курилов, Б. Кушнар'єв, А. Хоменко. – Київ : Військова освіта, 2021. № 2 (44). – С. 231-247.
6. Юденко О. Готовність фахівців спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» до використання засобів регбі в системі фізкультурно-спортивної реабілітації учасників бойових дій в Україні / О. Юденко, А. Мартиросян, О. Петрачков, А. Білоус. – Київ : Військова освіта, 2020. № 2 (42). – С. 363-377.
7. Моргунов О. А. Розроблення сучасних нормативів комплексної перевірки індивідуального рівня фізичної підготовленості поліцейських різних категорій та вікових груп / О. А., Моргунов, О. В., Хацаюк, О. А., Соколов, О. П., Бондарович, В. В. Оленченко. – Запоріжжя : Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі, 2021. № 76 (Т. 2). – С. 29-37.
8. Кісілюк О. М. Методика розвитку силових якостей курсантів військових закладів вищої освіти засобами армспорту у процесі фізичного виховання : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Кісілюк Олександр Миколайович. – Київ, 2021. – 22 с.
9. Моргунов О. А. Удосконалення нормативної бази навчальної дисципліни «Спеціальна фізична підготовка» майбутніх офіцерів Національної поліції України та

поліцейських різних категорій / О. А., Моргунов, О. В., Хацаюк, О. А., Соколов, О. П., Бондарович, В. В. Оленченко. – Запоріжжя : Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі, 2021. № 75 (Т. 2). – С. 38-45.

10. Khatsaiuk, O., Medvid, M., Maksymchuk, B., Kurok, O., Dziuba, P., Tyurina, V., Chervonyi, P., Yevdokimova, O., Levko, M., Demchenko, I., Maliar, N., Maliar, E., & Maksymchuk, I. (2021). Preparing Future Officers for Performing Assigned Tasks through Special Physical Training. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 13 (2), 457-475. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/431>.

11. Наказ Міністра внутрішніх справ України від 13.10.2014 № 1067 «Про затвердження Інструкції з організації фізичної підготовки в Національній гвардії України».

12. Наказ Міністра оборони України від 05.08.2021 № 225 «Про затвердження Інструкції з фізичної підготовки в системі Міністерства оборони України».

13. Наказ Міністра внутрішніх справ України від 26.01.2016 № 50 «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України».

14. Наказ Міністра внутрішніх справ України від 21.01.2020 № 51 «Про затвердження Змін до Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України».

REFERENCES

1. Horbachevskiy S., Orda M. (2020). Napriamky vykorystannia suchasnykh tekhnolohii v informatsiinomu zabezpechenni systemy viiskovoi osvity [Areas of use of modern technologies in the information support of the military education system]. *Viiskova osvita*, Vup. 1 (41), 103-108.

2. Mineev P. (2021). Rekomendatsii shchodo vykladannia metodyky vyznachennia rivnia voiennoi bezpeky dlia slukhachiv operatyvno-taktychnoho rivnia navchannia [Recommendations for teaching methods of determining the level of military security for students of operational and tactical level of training]. *Viiskova osvita*, Vup. 1 (43), 180-191.

3. Shemchuk, V., Khatsaiuk, O., Sokolovsky, V., Kovtunencko, A., Kornienko, O., Mushtatov, Yu. (2021). Formuvannia profesiinykh kompetentnostei maibutnikh ofitseriv do dii v umovakh radiatsiinoi, khimichnoi ta biolohichnoi nebezpeky [Formation of professional competencies of future officers to act in conditions of radiation, chemical and biological danger]. *Viiskova osvita*, Vup. 1 (43), 360-381.

4. Sharshatkin, D., Rozmaznin, O., Dushkin, Yu., Maliahanov, V. (2021). Pidhotovka kursantiv viiskovykh navchalnykh zakladiv do informatsiino-analitychnoi diialnosti [Preparation of cadets of military educational institutions for information and analytical activities]. *Viiskova osvita*, Vup. 1 (43), 352-359.

5. Samsonov, Yu., Partyko, N., Diachenko, K., Kurylov, M., Kushnarov, B., Khomenko, A. (2021). Rezultaty doslidno-eksperymentalnoi perevirky pedahohichnykh umov formuvannia hotovnosti maibutnikh ofitseriv do boiovoho zastosuvannia PTRK «FAHOT» iz vykorystanniam zasobiv SFP [The results of experimental testing of pedagogical conditions for the formation of readiness of future officers for combat use of anti-tank missile system "FAGOT" with the use of special physical training]. *Viiskova osvita*, Vup. 2 (44), 231-247.

6. Yudenko, O., Martyrosian, A., Petrachkov, O., Bilous, A. (2020). Hotovnist fakhivtsiv spetsialnosti 017 «Fizychna kultura i sport» do vykorystannia zasobiv rehbi v systemi fizkulturno-sportyvnoi reabilitatsii uchasykiv boiovykh dii v Ukraini [Readiness of specialists of specialty 017 "Physical Culture and Sports" to use rugby in the system of physical culture and sports rehabilitation of combatants in Ukraine]. *Viiskova osvita*, Vup. 2 (42), 363-377.

7. Morhunov, O. A., Khatsaiuk, O. V., Sokolov, O. A., Bondarovich, O. P., Olenchenko, V. V. (2021). Rozroblennia suchasnykh normatyviv kompleksnoi perevirky individualnoho rivnia fizychnoi pidhotovlenosti politseyskykh riznykh katehorii ta vikovykh hrup [Development of modern standards for a comprehensive inspection of the individual level of physical fitness of

police officers of different categories and age groups]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkoli*, № 76 (Т. 1), 29-37.

8. Kisiliuk, O. M. (2021). *Metodyka rozvytku sylovykh yakosti kursantiv viiskovykh zakladiv vyshchoi osvity zasobamy armsportu u protsesi fizychnoho vykhovannia* [Methods of development of strength qualities of cadets of military institutions of higher education by means of arm sports in the process of physical education]. (Abstract of PhD thesis), Kyiv.

9. Morhunov, O. A., Khatsaiuk, O. V., Sokolov, O. A., Bondarovykh, O. P., Olenchenko, V. V. (2021). *Udoskonalennia normatyvnoi bazy navchalnoi dystsypliny «Spetsialna fizychna pidhotovka» maibutnikh ofitseriv Natsionalnoi politsii Ukrainy ta politseiskykh riznykh katehorii* [Improving the regulatory framework of the discipline "Special Physical Training" of future officers of the National Police of Ukraine and police officers of various categories]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkoli*, № 75 (Т. 2), 38-45.

10. Khatsaiuk, O., Medvid, M., Maksymchuk, B., Kurok, O., Dziuba, P., Tyurina, V., Chervonyi, P., Yevdokimova, O., Levko, M., Demchenko, I., Maliar, N., Maliar, E., & Maksymchuk, I. (2021). *Preparing Future Officers for Performing Assigned Tasks through Special Physical Training*. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 13 (2), 457-475. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/431>.

11. *Nakaz Ministra vnutrishnikh sprav Ukrainy vid 13.10.2014 № 1067 «Pro zatverdzhennia Instruksii z orhanizatsii fizychnoi pidhotovky v Natsionalnii hvardii Ukrainy»* ["On approval of the Instruction on the organization of physical training in the National Guard of Ukraine"].

12. *Nakaz Ministra oborony Ukrainy vid 05.08.2021 № 225 «Pro zatverdzhennia Instruksii z fizychnoi pidhotovky v systemi Ministerstva oborony Ukrainy»* ["On approval of the Instruction on physical training in the system of the Ministry of Defense of Ukraine"].

13. *Nakaz Ministra vnutrishnikh sprav Ukrainy vid 26.01.2016 № 50 «Pro zatverdzhennia Polozhennia pro orhanizatsiiu sluzhbovoi pidhotovky pratsivnykiv Natsionalnoi politsii Ukrainy»* ["On approval of the Regulations on the organization of in-service training of employees of the National Police of Ukraine"].

14. *Nakaz Ministra vnutrishnikh sprav Ukrainy vid 21.01.2020 № 51 «Pro zatverdzhennia Zmin do Polozhennia pro orhanizatsiiu sluzhbovoi pidhotovky pratsivnykiv Natsionalnoi politsii Ukrainy»* ["On approval of Amendments to the Regulations on the organization of in-service training of employees of the National Police of Ukraine"].

РЕЗЮМЕ

Андрей Забора,

кандидат наук по физическому
воспитанию и спорту, доцент
Харьковский национальный
университет внутренних дел

Александр Соколов,

кандидат психологических наук
Харьковский национальный
университет внутренних дел

Алена Лопатюк,

кандидат педагогических наук, доцент
Летная академия Национального
авиационного университета

Александр Хацаюк,

Харьковский национальный
университет внутренних дел

Тарас Шевченко,

Харьковский национальный
университет внутренних дел

Актуальные направления усовершенствования системы физической подготовки слушателей и курсантов высших учебных заведений со специфическими условиями обучения

Рассмотрена актуальная проблема усовершенствования системы физической подготовки представителей институций сектора безопасности и обороны Украины. Выполнение задач по назначению представителями институций сектора безопасности и обороны Украины, в частности, сотрудниками Национальной полиции Украины может происходить в различных экстремальных условиях, что требует от них достаточного уровня профессиональной (служебной) подготовленности. Учитывая вышеизложенное, актуальности приобретает формирование у правоохранителей различных категорий высокого уровня физической (специальной физической) подготовленности – интегрального показателя сформированности профессиональных компетентностей, что на сегодняшний день является важным направлением научных исследований. В свою очередь, усовершенствование нормативно-правовой базы по физической подготовке слушателей и курсантов высших учебных заведений, которые готовят кадры для Национальной полиции Украины (военнослужащих разных категорий и возрастных групп сектора безопасности и обороны Украины) с учетом последних достижений военной науки, имеющегося боевого опыта и передовых мировых стандартов в системе профессионального образования – будет способствовать формированию у них ключевых профессиональных компетентностей, что на сегодняшний день является важным практическим заданием. В процессе опытно-аналитической работы были использованы следующие методы (теоретические): аксиоматические, идеализации, исторические и логические, восхождение от конкретного, формализации и т.д. В результате теоретического исследования членами научно-исследовательской группы разработан проект «Инструкции по организации физической подготовки в учреждениях высшего образования со специфическими условиями обучения Национальной полиции Украины». Разработанная «Инструкция» состоит из 5 разделов (общие положения; организация физической подготовки; содержание физической подготовки; формы и методы физической подготовки; критерии оценки уровня физической подготовленности постоянного и переменного состава учреждений высшего образования со специфическими условиями обучения, которые готовят кадры для Национальной полиции Украины) и 6 приложений (образцы вариантов планов занятий по физической (специальной физической) подготовки; образцы документации (протоколы, сведения, заявки) обеспечения организации и проведения физической подготовки; образцы формы одежды для проведения физической подготовки; типовые требования к спортивным сооружениям, местам проведения физической подготовки (форм физической подготовки), нормативы по физической подготовке, технические характеристики специальной полосы препятствий №1, №2). Ожидается, что внедрение в систему физической подготовки будущих офицеров (офицеров оперативно-тактического уровня) заведений высшего образования со специфическими условиями обучения, которые готовят кадры для Национальной полиции Украины указанной выше «Инструкции», обеспечит формирование у них достаточного уровня физического развития, что повысит эффективность выполнения ими задач по назначению в разных условиях служебно-боевой (оперативной) деятельности. Направления дальнейших исследований предусматривают разработку и апробацию нормативной базы для проекта «Инструкции по организации физической подготовки в высших учебных заведениях со специфическими условиями обучения Национальной полиции Украины».

Ключевые слова: *готовность; инструкция; курсанты; магистры; нормативная база; образовательный процесс; проектная деятельность; система; специальная физическая подготовка; физическая подготовка.*

SUMMARY

Andrii Zabora,

Candidate of Sciences in Physical Education and Sports,
Associate Professor,
Kharkiv National University of Internal Affairs
Oleksandr Sokolov,
Candidate of Psychological Sciences,
Kharkiv National University of Internal Affairs
Olena Lopatiuk,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Flight Academy of the National Aviation University
Oleksandr Khatsaiuk,
Honored Coach of the Ukraine,
Kharkiv National University of Internal Affairs
Taras Shevchenko,
Kharkiv National University of Internal Affairs

Current directions of improving the system of physical training of officers and cadets of higher education institutions with specific training conditions

Introduction. *Execution of tasks assigned by representatives of law enforcement agencies (servicemen) of institutions of the security and defense sector of Ukraine, in particular by employees of the National Police of Ukraine may take place in various extreme conditions, which requires a sufficient level of professional (service) readiness. Given the above, the formation of various categories of employees of the National Police of Ukraine is becoming relevant (servicemen of the security and defense sector of Ukraine) high level of physical (special physical) readiness – integrated indicator of the formation of professional competencies, which today is an important area of scientific intelligence. Despite the significant amount of work on our chosen area of research, the modernization and unification of the system of physical training of students and cadets of higher education institutions with specific training conditions that train staff for the National Police of Ukraine is insufficient research that requires further research. Thus, improving the legal framework for physical training of students and cadets of higher education institutions that train personnel for the National Police of Ukraine (servicemen of different categories and age groups of the security and defense sector of Ukraine) taking into account the latest achievements of military science, available combat experience and advanced world standards in the system of vocational education will contribute to the formation of key professional competencies, which is currently an important practical task.*

Purpose. *The purpose of the research is to development of a draft «Instruction on the organization of physical training in higher education institutions with specific training conditions of the National Police of Ukraine».*

Methods. *Research methods (at the theoretical level): axiomatic, idealizations, historical and logical, convergence from the concrete, formalization, etc. In addition, many years of experience in organizing the system of physical and special physical training of future officers of institutions of the security and defense sector of Ukraine were used.*

Results. *As a result of theoretical research, members of the research group developed a project "Instructions for the organization of physical training in higher education institutions with specific training conditions of the National Police of Ukraine." In the process of research and analytical work used our own experience in participating in the development and testing of the legal framework for physical training of servicemen of the National Guard of Ukraine, as well as experience in combat and protection of public order, etc. The results of the study were submitted to the relevant department of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine on the possibility of testing the results of the study in the educational process of students and cadets of higher education institutions with specific training conditions that train staff for the National Police of Ukraine.*

Areas of further research include the development and testing of the regulatory framework for the project "Instructions for the organization of physical training in higher education institutions with specific training conditions of the National Police of Ukraine."

Originality. *Members of the research group are expected to introduce into the system of physical training of future officers (officers of operational and tactical level) institutions of higher education with specific training conditions that train personnel for the National Police of Ukraine the above "Instructions", ensure the formation of a sufficient level of physical readiness in them, which will increase the efficiency of their tasks on purpose in different conditions of service and combat (operational) activities. The "Instruction" developed by us consists of 5 sections (general provisions; organization of physical training; content of physical training; forms and methods of physical training; criteria for assessing the level of physical readiness of permanent and variable staff of higher education institutions with specific training conditions that train personnel for the National Police of Ukraine) and 6 applications (samples of variants of plans of employment on physical (special physical) preparation; samples of documentation (protocols, information, applications) of providing the organization and carrying out physical training; samples of uniforms for carrying out physical training; standard requirements to sports constructions, places of carrying out physical training training), standards for physical training, technical characteristics of the special obstacle course №1, №2).*

Conclusion. *Proposed by members of the research group "Instruction on the organization of physical training in higher education institutions with specific training conditions of the National Police of Ukraine" is based on modern scientific views on the organization of physical training of servicemen (law enforcement) institutions of security and defense of Ukraine (representatives of law enforcement agencies of the world's leading countries).*

Keywords: *readiness; instruction; cadets; masters; regulatory framework; educational process; project activities; system; special physical training; physical training.*